

Deres Ref.: 19/3715

Høringsuttalelse – NOU 2019: 13 Når krisen inntreffer

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelptiltak med 48 års erfaring med rettshjelpsarbeid og oppsøkende virksomhet. Vårt grunnleggende formål er å sikre og forbedre sosialt eller økonomisk vanskeligstilte gruppers rettslige situasjon. På denne bakgrunn ønsker vi å kommentere beredskapshjemmelutvalgets utredning og forslaget om å innføre en krisefullmaktslov med en sektorovergripende fullmakts- og suspensjonshjemmel.

2. Om lovforslaget

Jussbuss er skeptiske til å innføre en egen krisefullmaktslov med en sektorovergripende fullmakts- og suspensjonshjemmel.

Vi er bekymret for at innføring av en sektorovergripende fullmakts- og suspensjonshjemmel vil senke terskelen for å fravike lovgivning i unntakssituasjoner, sett opp mot hva som er tilfellet i dag, under den allerede eksisterende ulovfestede nødretten. Fordelene utvalget begrunner lovforslaget med danner ikke grunnlag for å innføre en mulighet for regjeringen til å omgå Stortinget som lovgivende myndighet.

Jussbuss mener at muligheten til å innføre regler etter ordinære demokratiske prinsipper og etter høringsrunder, i de fleste tilfeller vil utgjøre tilstrekkelig forberedelse på krise. Dersom regjeringen anser et sektorspesifikt område for å være særlig sårbart for kriser, og har behov for kriseregulering, må den foreslå rettslig regulering av dette. En generell fullmaktshjemmel kan ikke være en hvilepute. Vi i Jussbuss mener at det, som utvalget tar opp under punkt 11.2.2, er en langt bedre løsning om enkelte forvaltningsområder får tilpassede regler etter sektorspesifikke behov.

Dersom det oppstår plutselige behov for lovendring ved en utforutsett krise, er det mulig å gjennomføre behandling i Stortinget. Asylsituasjonen som oppstod høsten 2015, ble håndtert av Stortinget gjennom et forlik i ekspressfart. Vi mener dette er med på å illustrere at det ikke er behov for en vidtgående fullmakthjemmel. Også kriser kan løses gjennom behandling i Stortinget, og dermed uten at håndteringen fører til forsømmelse av sentrale demokratiske prinsipper.

Hvis en sektorovergripende fullmakts- og suspensjonshjemmel skal innføres, mener Jussbuss at det er svært viktig at adgangen til å fravike gjeldende lovgivning er begrenset til situasjoner hvor det er absolutt nødvendig. Hensynet til forutberegnelighet og maktfordeling tilsier at det, så langt det er mulig, må utdypes hva som utgjør en «ekstraordinær krisesituasjon», og hvor terskelen ligger for å anvende fullmakts- og suspensjonshjemmelen. Dersom forslaget innføres, må hjemmelen fungere som en *konkretisering* av nødretten, og

ikke en utvidelse. Jussbuss er for øvrig enig med utvalget i at asylsituasjonen i 2015 ikke kan begrunne bruk av en slik fullmakt forslaget forespeiler. Videre deler vi også utvalgets syn på at utfordringene som oppstod først og fremst skyldtes den manglende oppfølgingen fra nasjonale myndigheter, og ikke daværende lovgivning eller for dårlige muligheter til å raskt tilpasse lovgivning.

En fullmaktslovgivning som rokker ved demokratiske prinsipper får ulemper for alle medlemmer av et samfunn, men historisk har det vist seg særlig uheldig for utsatte grupper, for eksempel flyktninger. Nyankomne flyktninger er i en sårbar situasjon, og systemet for å ta imot dem må være forutsigbart, ivareta deres rettssikkerhet og vedtatt etter demokratiske prinsipper, og ikke vilkårlig avgjøres av den sittende regjering.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 00 hverdager mellom kl. 10.00 og 15.00.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/

Christina Ree Ytterbøe

Ida Tengesdal

Jakob Røen Mohus

Julie Henriksen

Olivia Margrethe Lynch

